

LANDSCHAPSKRANT DIJLELAND

Jaargang 9 nummer 1 juni 2007

Regionaal Landschap Dijleland vzw bevordert het streekeigen karakter van onze regio en ondersteunt de zorg voor natuur en landschap. Met stimulansen voor natuureducatie en recreatief medegebruik, willen we bewoners en bezoekers onze streek laten ontdekken en beleven.

Regionaal Landschap Dijleland vzw is actief in Bertem, Bierbeek, Herent, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse en Tervuren.

Regionaal Landschap Dijleland vzw is erkend door de Vlaamse regering en krijgt financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid (Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap RO-Vlaanderen), de provincie Vlaams-Brabant en de tien leden-gemeenten.

Bij onze organisatie zijn verder betrokken:

- Natuur- en milieuverenigingen:
De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud, Natuurpunt, Milieuraad Huldenberg, Werkgroep Leefmilieu en Zomerfeest Oud-Heverlee
- Belgische Boerenbond
- IGO Leuven
- Wildbeheereenheid Tussen Vaart en Molenbeek
- Wildbeheereenheid Bertembos
- Wildbeheereenheid Meerdaal
- Wildbeheereenheid Honsem
- Wildbeheereenheid Tussen Voer en Ilse
- Vakantiegenoegens Leuven
- Toerisme Vlaams-Brabant

We krijgen ook advies van de milieuambtenaren van de betrokken gemeenten, de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling, de afdeling Landbouwontwikkeling, de afdeling Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Agentschap RO-Vlaanderen, de VMM - afdeling Water, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening en Toerisme Vlaanderen.

© MARC DE COSTER

DE STILTE VAN HET LAND

OP STAP MET ZJEF VANUYTSEL

In de reeks zomerse natuurverkenningen van de Vlaams-Brabantse regionale landschappen kun je op zondag 15 juli in het Dijleland op stap met Zjef Vanuytsel.

Zjef Vanuytsel zag het levenslicht in Mol in 1945, groeide op in Meerhout, beleefde zijn tienerjaren op het internaat van Hoogstraten en ruilde op achttienjarige leeftijd de stille Kempen voor het bruisende Brussel van de sixties. Hij studeerde architectuur in Sint-Lucas, maar dat was niet het enige wat hij daar deed...

Zjef: "De tijd in Sint-Lucas was een boeiende periode, die mij de kans gaf om mijn interesse voor toneel, voordracht en muziek verder uit te bouwen. Als student schreef ik mijn eerste liedjes en zette ik mijn eerste stapjes op het podium. Op een muziekkavond voor jong talent in Leuven won ik de eerste prijs (een radio-interview!) en werd ik 'ontdekt' door een platenfirma, die me prompt een contract aanbood. Het duurde nog wel even voor ik genoeg materiaal had voor een echte LP. Dat werd 'De Zotte Morgen' in 1970. Het werd een succes: van die LP werden uiteindelijk meer dan 100.000 exemplaren verkocht. Het was het begin van ruim 10 jaar optreden en in totaal vijf langspeelplaten. De interesse voor Nederlandstalige songs verslaptte wat in de tachtiger jaren. Vanaf 1986 heb ik me dan volledig geconcentreerd op mijn werk als architect."

Wat betekent de zorg voor natuur voor u persoonlijk?

Zjef: "Ik heb natuur nodig om tot rust te komen. Ik kwam 'per toeval' terecht in Neerijse, want ik zocht een woning in Oost-Brabant, niet te ver van Brussel. Ik kocht en restaureerde hier een huis. Ik leerde deze streek kennen en erg waarderen. Ik hou van heuvels en riviertjes, zoals Dijle en Ilse. Ik trek zelf regelmatig naar de Ardennen, Frankrijk of Duitsland om er te gaan vliegvisser in snelstromende, zuivere riviertjes. Het is een erg rustgevende bezigheid, waarbij je helemaal opgaat in de omgeving. Meestal laat ik de gevangen forellen (een inheemse beekforel is een prachtig beest!) terug vrij, maar af en toe neem ik er enkele mee om op te peuzelen."

Wat kan een architect bijdragen aan de kwaliteit van onze leefomgeving?

Zjef: "Heel veel. Architectuur moet zuinig omspringen met ruimte. Ook bij de bouw van gemeenschapsvoorzieningen kan ruimteverspilling worden voorkomen door bijvoorbeeld te zorgen dat je niet één maar meerdere bouwlagen gebruikt. Vanzelfsprekend vormen zuinig energiegebruik en een zorgvuldige materiaalkeuze belangrijke aandachtspunten voor elke architect."

Wat staat er nog op de agenda?

Zjef: "Ik wil mijn opdrachten als architect langzaam afbouwen. Ik heb recent terug enkele optredens gedaan en wil opnieuw wat meer tijd besteden aan muziek. De volgende maanden werk ik nog hard aan een nieuwe cd en in oktober start een nieuwe tournee. Ik wil na een drukke loopbaan als architect mijn tijd, energie en inspiratie concentreren op andere mooie dingen in het leven, zoals muziek en genieten van natuur en mooie landschappen."

We wensen je nog veel succes!!

Speur mee met de BV

Op zondag 15 juli organiseert Regionaal Landschap Dijleland vzw een natuurontdekkingstocht met Zjef Vanuytsel. We starten om 14 uur aan het gemeentehuis van Huldenberg voor een tocht van twee tot drie uur. Stevige wandelschoenen zijn aanbevolen. Elke deelnemer krijgt een lekker streekproduct en een kleurrijke folder met twintig planten- en diersoorten uit Vlaams-Brabant die wat meer aandacht verdienen. We speuren onder leiding van een ervaren natuurgids naar enkele van deze soorten zoals maretak, huis- en boerenzwaluw, hazelworm, groene specht, levendbarende hagedis en nog meer....

We kijken uit naar je komst!

Meer informatie: Els Van Hoeck, tel 016 40 85 58, els.vanhoeck@rld.be

Ook in drie andere Vlaams-Brabantse regionale landschappen kan je met een BV op stap.

Op zondag 1 juli met Paul Michiels

- in en om het Lubbeekse natuurreservaat 'De Spicht'.
- Start: om 13.30 uur aan het Gemeentehuis van Lubbeek, Gellenberg 16.
- Info: www.rlnh.be, 016 63 59 54.

Op zondag 12 augustus met Patsy Van der Meeren ('Marie' uit Thuis)

- in Gooik op de Kesterheide. Start: om 13.30 uur aan het Natuureducatief centrum Paddenbroek, Paddenbroekstraat 12 te Gooik.
- Info: www.rlzzz.be, 02 452 60 45.

Op zondag 28 augustus met Sabine Appelmans

- in Asse op de Kruisborre-Putberg.
- Start: om 14 uur aan de Grote Markt te Asse.
- Info: marijke.smans@vlaamsbrabant.be, 016 26 72 46.

Deze reeks natuurwandelingen wordt georganiseerd in samenwerking met de Vlaams-Brabantse Koepel voor Natuurstudie (Brakona).

Deze Landschapskrant wordt gedrukt met financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en verspreid met de steun van de gemeenten Bertem, Bierbeek, Herent, Huldenberg, Kampenhout, Kortenberg, Leuven, Oud-Heverlee, Overijse en Tervuren.

BESCHERMINGSPLAN DAS

Resultaten

Regionaal Landschap Dijleland vzw voerde van maart 2004 tot april 2007 een opdracht uit voor het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse overheid.

Officieel heette die opdracht: **'Uitvoering van het beschermingsplan voor de das in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied'**. Op het programma van onze medewerker Koen Berwaerts stonden drie grote taken:

1. inventarisatie en controle van de dassenburchten en verzameling van waarnemingen
2. sensibilisatie en educatie van verschillende doelgroepen
3. maatregelen op het terrein uitvoeren

Burchten en waarnemingen

Meer dan 300 locaties van (vroegere) dassenburchten en 45 vossenburchten werden gecontroleerd. Slechts

drie burchten zijn recent door een of meerdere dassen tijdelijk bewoond. Er kwamen ook 62 reacties op onze vraag naar waarnemingen. 40% was betrouwbaar. Het zijn vooral gevonden verkeersslachtoffers, die verder onderzocht werden door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Conclusie van ons onderzoek: actueel is er in het Dijleland geen echte dassenpopulatie. Wel zijn er bij ons regelmatig dieren 'op bezoek' die uit bestaande populaties van Haspengouw, het zuiden van de Waalse Maasvallei of de regio Nivelles-Ittre komen. In de loop van het project is ook een Dassenwerkgroep Dijleland met 31 leden (jagers en natuurbeschermers) opgericht die verder gaat met de monitoring van burchten en de inzameling van dode dieren.

landschapszorg. En dit niet alleen ten voordele van de das, maar ook van andere soorten zoals geelgors, patrijs en hamster.

Landschapszorg

In het Dijleland zorgden we voor de aanplanting van 85 hoogstamboomgaarden. Onze bedrijfsplanner sloot in 2005 en 2006 heel wat beheerovereenkomsten met landbouwers af, vooral voor de aanleg van grasranden: ruim 24 km langs bos, houtkanten en bermen, meer dan 25 km langs holle wegen, bijna 8 km langs waterlopen en meer dan 65 ha voor erosiebestrijding. We adviseerden de Vlaamse overheid en particuliere boseigenaars om bossen en bosranden aantrekkelijker te maken voor dassen. De eerste concrete maatregelen hiervan worden uitgevoerd. Regionaal Landschap Dijleland vzw zorgde ook voor de aanplanting van meer dan 6 kilometer hagen en houtkanten. Al deze maatregelen werden vooral geconcentreerd in de gebieden die een mogelijk leefgebied voor de das vormen. In een aparte studie analyseerden we ook waar de gevaarlijkste punten voor dassen (verkeer!) liggen en formuleerden we aanbevelingen om deze verkeersknelpunten veiliger te maken voor dassen (en andere dieren). Zo wordt nu een dassentunnel aangelegd op de drukke weg tussen Heverleebos en Meerdaalwoud. Tenslotte werden nog diverse adviezen geformuleerd in het kader van nieuwe overheidsplannen of projecten in onze regio.

Sensibilisatie en educatie

Correcte informatie verspreiden over de das was een belangrijk onderdeel van het project. Er werden nieuwsbrieven, persberichten en folders verspreid, informatieavonden en voordrachten verzorgd en een succesvol slotsymposium georganiseerd. We hadden ook veel contacten met jagers. Hierdoor zijn met hen verschillende projecten opgestart om samen met onze bedrijfsplanner en landbouwers te werken aan

Voor meer informatie: tel. 016 40 85 58, info@rld.be.

Deze projecten werden gerealiseerd met de steun van het Agentschap voor Natuur en Bos, de Dienst Natuurtechnische Milieubouw en de provincie Vlaams-Brabant.

NIUWE RAAD VAN BESTUUR VOOR REGIONAAL LANDSCHAP DIJLELAND VZW

Zoals elke vzw heeft ons regionaal landschap ook een Raad van Bestuur. De leden die onze vereniging de volgende jaren in goede banen leiden zijn (op de foto):

op de achterste rij, van links naar rechts: Guido Yserbijt, Geert Lefever, Bart Vercoetere

op de voorste rij, van links naar rechts: Nadine Rogiers, Bart Meuleman, Claudine Carton, Rob Parisi (voorzitter), Jos Lefever

De overige leden (niet op de foto) zijn: Piet De Becker, Greet Kinschots, Willy Verbeke, Marc Van Olmen, Gwenny De Vroe, Geert Vanhorebeek, André Cresens en Katia De Bock.

OPEN MONUMENTENDAG
NATUUR ONDER DAK
zondag 9 september 2007

Ook in de bebouwde omgeving kunnen wilde planten en dieren een geschikte plaats vinden om te overleven. Maar heel vaak – zeker bij restauratie of verbouwing – wordt die leefomgeving ‘netjes opgeruimd’ en blijft er dus maar weinig ruimte over voor wilde soorten. Om te tonen wat er wel mogelijk is bij de restauratie van waardevolle gebouwen organiseren Regionaal Landschap

Dijleland vzw en de Vrienden van de Abdij van 't Park tijdens de Open Monumentendag op zondag 9 september 2007 rondleidingen op de prachtige site van de Parkabdij in Heverlee. De abdij en haar omgeving zijn niet alleen cultuurhistorisch van groot belang, maar ze vormen ook een toevluchtsoord voor een brede waaier van planten- en diersoorten. We organiseren rondleidingen van circa 1 uur om 10.30 u. en om 15 u. Een interactieve route met tentoonstellingspanelen brengt de bezoeker langs speciale plekjes zoals de vlermuizenkelder, de watermolen, poelen en rietkragen. De imker toont zijn bijenkasten en de verblijfplaatsen van wilde bijen en wespen.

Meer informatie: 016 40 85 58.

HOORDE IK DAAR EEN GIL? WEES GERUST ...
WE ZITTEN NIET STIL

Nieuwe hoogstamboomgaarden

Het voorbije plantseizoen zorgde Regionaal Landschap Dijleland vzw in samenwerking met de Nationale Boomgaardenstichting voor de aanplanting van 343 nieuwe hoogstamfruitbomen in 17 boomgaarden. In totaal hebben we nu al (sinds de start van de actie in 2004) 1334 nieuwe hoogstammen, verspreid over 85 boomgaarden, aangeplant. En we gaan door!

Wie kandidaat is voor de aanleg van een nieuwe of het herstel van een oude boomgaard kan terecht bij Els Van Hoeck, tel. 016 40 85 58, els.van-hoeck@rld.be.

Op de volgende pagina van onze landschapskrant kondigen we ook een nieuwe cursus over hoogstamboomgaarden aan!

Hagen en houtkanten

Ook ons landschapsteam zat de voorbije maanden niet stil. In de natuureservaten Koeheide (Bertem) en Delle (Leefdaal) werden 610 m en 112 m gemengde houtkant aangeplant. Langs verschillende landbouwpercelen werden verder 3180 m gemengde houtkant aangelegd; 2435 m in de omgeving van de Onze-Lieve-Vrouw-Weg in Huldenberg en 745 m bij de Stokkemstraat in Overijse. Langs enkele van onze hoogstamboomgaarden zijn nog eens 810 m haag en 238 m houtkant geplant. Dat leverde deze winter in totaal 4140 m houtkant en 810 m haag op!

Ter Bank helpt

De leerlingen van het Buitengewoon Secundair Onderwijs Ter Bank (Heverlee) helpen Regionaal Landschap Dijleland vzw door nestkasten te maken voor koolmees, pimpelmees en eikelmuis. Kool- en pimpelmezen zijn holenbroeders en ze eten veel insecten. Zeker tijdens de broedtijd vangen ze veel rupsen voor hun jongen. In het bijzonder in de nieuw aangelegde hoogstamboomgaarden helpen de nestkasten voor mezen bij de biologische bestrijding van rupsen. Hoe het zit met de eikelmuis, leest u in de bijdrage 'Gezocht: fruitrat'

Leerlingen van het Buitengewoon Secundair Onderwijs Ter Bank (Heverlee)

GEZOCHT
FRUITRAT

Het is een wat oneerbiedige naam voor een leuk zoogdier. Met de volksnaam 'fruitrat' bedoelen we de eikelmuis. Die ziet er een beetje uit als een ouderwetse bankrover met een zwart masker over de oogjes. De grote oren en de lange pluimstaart maken dat dit dier moeilijk te verwarren is met een andere soort. Met de staart erbij geteld worden ze maximaal zo'n dertig centimeter lang. Ze eten noten, granen, vruchten, slakken, jonge vogels en insecten en zetten hun tanden ook graag in een stuk fruit.

Ze leven in loofbossen, boomgaarden, houtkanten en natuurrijke tuinen. Ze zoeken holle bomen, nestkasten, schuurtjes en zelfs zolders op. Ze houden een lange winterslaap van oktober tot maart-april. De aanwezigheid van eikelmuisen wordt verraden door knaagsporen aan fruit, gestommel op zolder en

'avondconcerten' in de paartijd (april-juni). Af en toe komen ze ook terecht in een muizenval of worden ze door een kat meegebracht naar huis. Eikelmuisen leven vooral in het zuiden van Vlaanderen, maar het ziet er naar uit dat de soort minder en minder voorkomt. Om een goed zicht te krijgen op hun verspreiding (vroeger en nu) doet de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt vzw een oproep om alle gegevens en waarnemingen over eikelmuisen te verzamelen. Wie zelf actief wil meehelpen aan de inventarisatie (met interviews of nestkasten ophangen) is ook welkom.

Alle informatie en een enquêteformulier vind je op www.eikelmuis.be of bij Joeri Cortens, joeri.cortens@natuurpunt.be, 0485 52 86 55.

Gids Regionaal Landschap Dijleland Marc De Coster

Het ontstaan van het landschap en de verscheidenheid van de natuur in het Dijleland komen ruim aan bod, met bijdragen over opvallende cultuurhistorische 'ankerplaatsen'.

Deze sobere, maar aantrekkelijke gids is gepubliceerd in samenwerking met de uitgeverij Octogone en telt 92 pagina's.
→ 10,70 euro.

Topografische kaarten

Een uitstekende aanvulling bij onze gids! Deze kaartenset geeft een volledig overzicht van de 10 Vlaams-Brabantse gemeenten die deel uitmaken van het Regionaal Landschap Dijleland. De drie kaarten (schaal 1/25.000) zijn:

- Deel 1: Bertem, Bierbeek, Herent, Leuven en Oud-Heverlee
- Deel 2: Bertem, Huldenberg, Overijse, Tervuren
- Deel 3: Bertem, Herent, Kampenhout, Kortenberg, Leuven

→ 1 kaart: 7,40 euro
→ 2 kaarten: 14,30 euro
→ 3 kaarten met opbergmap: 17,50 euro.

Langs trage wegen in Oud-Heverlee en Bierbeek

Deze brochure bevat een kaart en een uitgebreide beschrijving van de wandel- en fietsroute langs voet- en veldwegen tussen het Zoet Water (Oud-Heverlee) en de Borre (Bierbeek).

Een uitgave van Regionaal Landschap Dijleland vzw, 2004, 28 blz., → 2,30 euro

Holle wegen handleiding

Alles wat u ooit wilde weten over holle wegen, maar niet durfde te vragen, leest u in deze brochure. Een uitgave van Regionaal Landschap Dijleland vzw, oktober 2000, 126 blz., → 7,70 euro.

Groene gevels

Een handige gids voor wie aan de slag wil gaan met klimplanten voor gevels. Een uitgave van Regionaal Landschap Dijleland vzw, mei 2000, 52 blz., → 3,50 euro.

Hagen en houtkanten

Een brochure over de aanplanting en het onderhoud van hagen en houtkanten. Uitgebreide informatie over 23 streekeigen soorten, met mooie foto's van elke soort. Een uitgave van Regionaal Landschap Noord-Hageland vzw, 1999, 40 blz., → 3,50 euro.

Over spaden, padden en poelen

Een praktische gids voor de aanleg van poelen, met veel aandacht voor de praktische en administratieve elementen. Een uitgave van Regionaal Landschap Noord-Hageland vzw, 1997, 40 blz., → 3,50 euro.

ZATERDAG 24 NOVEMBER 2007 VAN 9 TOT 16 U. CURSUS HOOGSTAMBOOMGAARDEN Cultuurcentrum De Velpe, Opvelp (Bierbeek)

Programma

Een halve dag uitleg over het belang van hoogstamboomgaarden voor natuur en landschap, over oude fruitrassen, over snoei, onderhoud, aanleg, ... én proeven van oude fruitrassen.

De praktijkles over snoei duurt ook een halve dag en gaat door in 2 hoogstamboomgaarden op wandelafstand van het cultuurcentrum.

2. Of via de website van Inverde: www.inverde.be "cursusaanbod" open aanbod én door € 9 over te schrijven op rekeningnummer 433-4165781-44 van Inverde, met vermelding van de cursuscode RLD07-01-HOBO. Pas na betaling wordt uw inschrijving geregistreerd. Wie ingeschreven is, krijgt van Inverde een brief ter bevestiging.

Inschrijven

1. Door onderstaand inschrijvingsformulier op te sturen naar Inverde, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart én door € 9 over te schrijven op rekeningnummer 433-4165781-44 van Inverde, met vermelding van de cursuscode RLD07-01-HOBO.

Meer info

Inverde: 02 657 93 64 of info@inverde.be

Ten laatste twee weken voor de cursus krijgt u een brief met alle praktische informatie.

INSCHRIJVINGSFORMULIER CURSUS HOOGSTAMBOOMGAARDEN ZATERDAG 24 NOVEMBER 2007

Naam: Voornaam:

Straat huisnummer:

Postnummer: Gemeente:

Telefoon/GSM: Email:

Zal deelnemen aan de cursus Hoogstamboomgaarden op 24 november 2007, cursuscode RLD07-01-HOBO, en betaalt € 9 euro via overschrijving.

Landschapsquiz Herfsteditie Landschapskrant Dijleland

De 10 winnaars van onze vorige Landschapsquiz in de herfsteditie van de Landschapskrant Dijleland waren:

- Andy Beullens, Wilsele
- Dieter Dehaes, Bertem
- Willy Dekelver, Tervuren
- Herman Derom, Tervuren
- Charles Gregoire, Everberg
- Frieda Mommaerts, Tervuren

- Rene Sterckx, Duisburg
- Rene Vandenput, Overijse
- Alain Vermeeren, Huldenberg
- Familie Wynants-Harald, Tervuren

De foto toonde de dikke linde in Duisburg op het knooppunt van de Oliestraat, Huldenbergstraat, Aardeweg, Glazenmakersstraat en Keersmaekersstraat. Deze linde wordt ook wel de

"Schonenboom" genoemd. Maar volgens sommigen zou de Schonenboom op de hoek van de Merenstraat en de Schonenboomstraat gestaan hebben. In de jaren '80 werd daar, ter vervanging van de Schonenboom, een nieuwe linde geplant.

De winnaars kregen hun prijs al toegestuurd.